

ULUSLARARASI
KADIN VE HUKUK SEMPOZYUMU

TÜRKİYE
BAROLAR BİRLİĞİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ

KADIN VE HUKUK

KADINLARIN PARLAMENTOLARDA TEMSİLİ VE CİNSİYET TEMELLİ KOTALAR

Serdar ÜNVER[□]

Temsili demokrasiler, meşruluklarını büyük ölçüde halk kesimlerinin parlamentoda temsili iddiasına dayandırır ve çoğunlukla bu meşruluk kaynağını mümkün olduğunca sağlıklı bir şekilde yaşama geçirmeye çalışır. Bununla birlikte kadınların eşit yurttaşlar olarak görülmeleri ve kadınların çıkarlarının da yasama organlarında temsil edilmesinin genel kabul görmesi temsili demokrasi anlayışına göre bile çok yakın bir tarihe dayanmaktadır. Günümüzde dahi Batı tipi demokrasilerde kadınların yeterli ölçüde temsil edilemediği sıklıkla dile getirilmektedir. Parlamentolar Arası Birlik verilerine göre dünya genelinde parlamento üyelerinin yalnızca % 19,5'lik bir kısmını kadınlar oluşturmaktadır. Kimi yazarlara göre, toplumların yaklaşık yarısını oluşturan bir kesimin parlamentolarda yetersiz temsil ediliyor oluşu yasama organlarının meşruluğunu tartışılır hale getirmektedir. Kadınların parlamentolarda yer bulamamasının parlamentonun meşruluğuna gölge düşüreceği savının tartışmaya açık olmasına karşın yasama organında cinsiyet eşitliğinin sayısal olarak da gözle görülür hale gelmesinin demokrasinin niteliği açısından taşıdığı önem muhakkaktır. Söz konusu sayısal dengenin sağlanabilmesi amacıyla çeşitli hukuki araçlar denenmiştir; bunlardan en geniş uygulama alanı bulanı ise cinsiyet temelli kotalardır. Cinsiyet temelli kota uygulamasının birbirinden çok farklı örnekleri bulunmaktadır, bunların başlıcaları olarak parlamentolarda kadınlara ayrılmış sandalyeler, siyasal parti kotaları ve yasama kotaları gösterilebilir. Bu çalışmada öncelikle nicelik olarak yasama organlarında kadınların temsiline demokratik siyaset ve kadın hakları açısından fiilen bir fayda sağlayıp sağlamadığı tartışılacak ve buna ilaveten dünyadaki farklı örnekler kapsamında cinsiyet temelli kotaların demokratik toplumun güçlendirilmesi için kendisinden beklenen faydayı sağlayıp sağlayamayacağı değerlendirilecektir.

[□] Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi (serdarunvr@gmail.com)